

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.01.2023

§ 40

Oikaisuvaatimus kaupunginhallituksen päätökseen 21.2.2022 § 75

888/07.00.02.02/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Konserniohjauksen päällikkö Veli-Pekka Ignatius, p. 044 716 1895

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hylätä oikaisuvaatimuksen.

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa kokousasian muutoksenhaku muutettiin hallintovalitukseksi (oli kunnallisvalitus).

Perusteluosa

Valtuutettu [REDACTED] teki oikaisuvaatimuksen kaupunginhallituksen 21.2.2022 §75 tekemään päätökseen tietopyynnön hylkäämisestä.

Tietopyynnön hylkäämiseen johtanut KH:n päätöksen perusteluosa

Valtuutettu [REDACTED] oli jättänyt kaupungin kirjaamoon tietopyynnön 27.12.2021, jolla valtuutettu oli pyytänyt kaikkia 1.8.2021-17.12.2021 kaupunginjohtajan tai muun konsernijohtajan päätöksiä, pöytäkirjoja, muistioita, tietoja virallisista ja epävirallisista palavereista ja tapaamista

sekä kaupunginjohtajan sähköposteja tai siihen liittyvää toimintaa taikka Kaupunginhallitus Päätöspäivämäärä 21.02.2022 § 75 kaupunginhallituksen 30.8.2021 / 132§ päättämää selvitystä koskien KOKO Lahti Oy:n ja/tai Lahti Events Oy:n omistajaohjausta. Pyyntö oli muotoiltu niin, että se koski myös välillisesti em. asioihin liittyviä tietoja ja dokumentteja. ■■■■■ on annettu vastaus tietopyyntöön 11.01.2022 ja hän on täydentänyt tietopyyntöä 18.1.2022 ja 19.01.2022. Täydennyksessä 18.01.2022 ■■■■■ on pyytänyt tarkennuksia 14.9.2021 pidetystä epävirallisesta palaverista, johon olivat osallistuneet konserni- ja tilajaoston puheenjohtaja Jorma Ratia, Koko Lahti Oy:n toimitusjohtaja Emilia Mäki ja konserniohjauksen päällikkö Veli-Pekka Ignatius. Kaupunki ei ollut pitänyt tapaamisesta muistiota. ■■■■■

lisäkysymykset palaverista olivat olleet: mikä on ollut palaverin aiheena sekä kenen toimesta ja miksi palaveri on kutsuttu koolle ja mitkä asiat ovat olleet palaverilla esillä, mihin johtopäätöksiin palaverissa on päädytty käsitellyistä asioista ja mitä toimia palaverin johdosta on tehty. Kaupungin vastaus oli ollut, että palaveri oli ollut normaalia tietojen vaihtoa ja päivittämistä ja ettei johtopäätöksiä ollut tehty eikä toimiin ryhdytty. Toisessa pyynnön täydennyksessä 19.01.2022 ■■■■■ oli pyytänyt lisäämään kaupungin vastaukseen Koko Lahti Oy:n toimitusjohtaja Emilia Mäen kaupunginjohtajalle lähettämät sähköpostit. Lahden kaupungin vastauksessa 2.2.2022 oli todettu, että sähköpostit olivat sisältäneet normaalia tietojen vaihtoa ja aikataulujen sopimista eivätkä ne näin ollen olleet julkisia. Kaupunki oli vastannut tiedusteluun 4.2.2022 ja valtuutettu ■■■■■ on pyytänyt vastauksesta valituskelpoista päätöstä 4.2.2022.

Julkisuuslain 5 § 4. momentin mukaisesti julkisuuslakia sovelletaan viranomaisissa työskentelevien sekä viranomaisten ja niiden lukuun toimivien yksityisten ja yhteisöjen välisiä neuvotteluja, yhteydenpitoa ja muuta niihin verrattavaa viranomaisten sisäistä työskentelyä varten

laadittuihin asiakirjoihin vain, jos asiakirjat sisältävät sellaisia tietoja, että ne arkistolainsäädännön mukaan on liitettävä arkistoon. Jos asiakirjat kuitenkin liitetään arkistoon, viranomaisen voi määrätä, että tietoja niistä saa antaa vain viranomaisen luvalla. Oikeustapauksessa KHO 2017:157 julkisuuslain mainittua kohtaa on tulkittu sähköpostiviestien osalta seuraavasti: "Luovuttamatta jätettyjä, saman hallinnonalan viranomaisissa toimivien virkamiesten välisiä sähköpostiviestejä voitiin luonnehtia ennemminkin yksittäisten virkamiesten keskinäisiksi kuin viranomaisten väliseksi viestienvaihdoksi. Sisällöltään ja tarkoitukseltaan viestit olivat pääosin mielipiteen- tai tietojenvaihdoksi luonnehdittavia viestejä, kuten vastauksessa oli lähemmin perusteltu". Oikeustapauksen perustelujen mukaisesti sähköpostiviestintä oli viranomaisten ja virkamiesten välisessä neuvotteluluonteisessa yhteydenpidossa huomattavasti keskeisemmässä asemassa kuin julkisuuslain tullessa voimaan vuonna 1999. Kun vielä on otettu huomioon, että julkisuuslain 5 §:n 4 momentin tarkoituksena on turvata virkamiesten välisen kommunikoinnin ja mielipiteidenvaihdon vapautta, kysymyksessä olevia sähköpostiviestejä oli oikeustapauksessa pidettävä lainkohdassa tarkoitettuina viranomaisten sisäistä työskentelyä varten laadittuina asiakirjoina. Tapauksessa sähköpostien sisällön perusteella lisäksi oli katsottu, että kokonaisuutena arvioituna ne eivät olleet sisältäneet sellaisia tietoja, että ne arkistolainsäädännön mukaan olisi liitettävä arkistoon. Luovuttamatta jätettyihin sähköpostiviesteihin ei siten julkisuuslain 5 §:n 4 momentin perusteella sovellettu mainittua lakia. Sen vuoksi tietopyynnön kohteena olleet viestit ovat luonteeltaan rinnastettavissa mainitun oikeustapauksen mukaiseen tilanteeseen. Tietopyynnössä on vedottu kuntalain 83 §:ään, jossa lainkodassa sana "tietoja" tarkoittaa asiakirjoja ja että em. lainkohdan tarkoitus on vain laajentaa luottamushenkilön tietojensaantioikeutta valmistelussa oleviin viranomaisen asiakirjoihin ja tytäryhtiöiden asiakirjoihin. Kunta- ja

julkisuuslain em. kohtia on tulkittavan yhdessä kuitenkin niin, että Kuntalain 83 § ei muuta sitä, mitä on säädetty julkisuuslain 5 §:n 4 momentissa, jossa täsmennetään termin "asiakirja" määritelmää. Lainkohdan mukaan julkisuuslain tarkoittamia asiakirjoja eivät ole "neuvotteluja, yhteydenpitoa ja muuta niihin verrattavaa viranomaisen sisäistä työskentelyä varten" laaditut asiakirjat. Vastauksessa tietojen pyytäjälle oli myös otettu huomioon sähköisen viestinnän palveluista säädetyn lain 136 §, jonka mukaisesti "muuta sähköisiä viestejä", joihin sähköpostit kuuluvat, saa käsitellä vain viestinnän osapuolen suostumuksella tai jos laissa on nimenomaan niin säädetty. Tämän mukaisesti vastauksessa oli katsottu, että tämäkään laki ei sisältänyt perustetta luovuttaa tietoja. Vastauksessa oli myös todettu, ettei käsillä ollut tilanne, jossa Lahden kaupunki työnantajana voisi yksityisyyden suojasta työelämässä säädetyn lain 6 luvun perusteella vastoin työntekijän suostumusta hakea esille ja avata sähköpostiviestiä. Edellä kuvatuilla perusteilla kaupungin puolesta oli katsonut, että kyselyn kohteena olleissa viesteissä käydyt keskustelut olivat olleet julkisuuslain 5 § 4. momentin tarkoittamia "neuvotteluja, yhteydenpitoa ja muuta niihin verrattavaa viranomaisen sisäistä työskentelyä varten laadittuja ja siinä syntyneitä asiakirjoja", joita ei mm. koske arkistointivelvollisuus, minkä vuoksi sähköpostiviestien luovuttamiselle ei ole ollut olemassa kuntalain 83 §:n mukaista perustetta. Viestit ovat salassa pidettäviä, koska ei ole olemassa laista johtuvaa perustetta tietojen ilmaisemiselle viestin osapuolien ulkopuoliselle. Kieltäytyminen tietojen antamisesta oli johtunut voimassa olevasta laista eikä ole tullut esille erityistä syytä, jonka vuoksi sen tulkinnasta voisi poiketa.

Perusteluja oikaisuvaatimuksen hylkäämiseen

Valtuutettu [REDACTED] toteaa, että KHO:n päätöksen (KHO 2017:157), johon Lahden kaupunki viittaa, kohteena olivat kahden valvojan viranomaisen keskinäiset sähköpostiviestit eikä sitä voida soveltaa kaupunginjohtajan virkatehtäviin kuuluvaan konserniohjaukseen ja -valvontaan silloin, kun kyseessä ovat sähköpostiviestit valvontakohteelle. Sähköpostit sisältävät vain aikatauluihin liittyvää viestienvaihtoa, joissa kaupunginjohtaja oli vain tiedonsaajana. Kaupunginjohtaja ei osallistunut kyseessä olevaan tapaamiseen.

Valtuutettu [REDACTED] toteaa, että Kaupunginjohtajan konserniohjaukseen ja -valvontaan liittyvien sähköpostien julkisuuteen tulee soveltaa korkeimman hallinto-oikeuden KHO 2021:152 linjauksia. Kyseisessä tapauksessa asiakirjapyyntö oli koskenut oikeuskanslerin ja liikenne- ja viestintäministerin välistä sähköpostiviestintää, joka oli liittynyt ministerin mahdolliseen valintaan erään rahoituslaitoksen hallitukseen. Viestinnässä oli ollut kysymys oikeuskanslerille perustuslain mukaan kuuluvasta tehtävästä antaa pyydettäessä presidentille, valtioneuvostolle ja ministeriöille tietoja ja lausuntoja oikeudellisista kysymyksistä. Sähköpostit sisältävät vain aikatauluihin liittyvää viestienvaihtoa, joissa kaupunginjohtaja oli vain tiedonsaajana. Kaupunginjohtaja ei osallistunut kyseessä olevaan tapaamiseen.

Muutoksenhaku

Hallintovalitus

Toimenpiteet

Ote: [REDACTED]

